

Washington

Remissyttrande över departementspromemorian Genomförande av det nya blåkortsdirektivet (Ds 2023:6)

Sveriges ambassad i Washington har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på departementspromemorian Genomförande av det nya blåkortsdirektivet (Ds 2023:6). Nedan redogör ambassaden för sina synpunkter på promemorian och förslagen i densamma – med fokus på effekterna för kompetensförsörjning till Sverige.

Vid ambassaden i Washington finns ett av Sveriges sju innovations- och forskningskontor (OSI-kontor). Kontoret har bland annat till uppgift att öka det strategiska samarbetet mellan svenska och amerikanska forsknings- och innovationsmiljöer samt skapa förutsättningar för svenska företag, universitet och andra organisationer att ta del av amerikansk forskning, innovationsförmåga och kompetens. Det är mot bakgrund av detta främjaruppdrag som ambassaden avger följande synpunkter på promemorian:

- Ambassaden i Washington välkomnar förslaget att en högkvalificerad anställning om 6 månader ska räcka för blåkort, förslaget att blåkortet ska kunna behållas vid byte av arbetsgivare och förslaget om förenklningar för den som vill göra en övergång från ett nationellt uppehållstillstånd till ett blåkort.
- Ambassaden i Washington noterar dock att andra möjligheter att förenkla och utvidga blåkortstillämpningen inte har omhändertagits i departementspromemorian. Det gäller exempelvis möjligheten till certifiering av arbetsgivare och möjligheten att låta en kombination av högskolepoäng och erfarenhet från arbetslivet utöka möjligheten att beviljas ett blåkort samt möjligheten att sänka lönekravet. Ambassaden i Washington anser att samtliga dessa möjligheter borde tillvaratas i Sveriges genomförande av direktivet.
- Ambassaden i Washington anser därutöver att Sverige bör prioritera att korta ledtiderna för blåkort och andra tillstånd för högutbildad arbetskraft.

Skälen för ambassadens synpunkter

Det råder idag ett globalt underskott på kompetens inom teknik och forskning, och kompetensbristen ökar ytterligare när allt fler länder med högteknologisk forskning och innovation konkurrerar om en relativt liten grupp välutbildad expertis. Givet att kompetens blir allt viktigare för ett lands konkurrenskraft bör Sverige utnyttja alla möjligheter som finns i Blåkortsdirektivet för att underlätta för svenska företag och forskningsaktörer att rekrytera högkvalificerad arbetskraft.

Ambassaden i Washington anser att det är av stor strategisk vikt för Sverige att studenter, forskare och högutbildade experter och entreprenörer har möjlighet att ansöka om uppehållstillstånd i Sverige för högre studier, forskning och kvalificerat arbete till minsta möjliga administrativa insats och kostnad samt med så kort ledtid som möjligt. Dessa aspekter påverkar direkt Sveriges möjligheter att attrahera talang, direktinvesteringar och FoU-satsningar.

Olika regler i olika länder påverkar ländernas inbördes attraktionsförmåga med avseende på högutbildad arbetskraft. Ledtider och överblickbarhet av visumregler har stor betydelse för såväl företagens som individernas vägval. För svenska företag med dotterbolag i USA är det viktigt att enkelt kunna omlokalisera personal mellan länderna.

Lönekravet

I promemorian föreslås att Sverige inte ska nyttja direktivets möjlighet att sänka lönekravet för blåkort till den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige.

Ambassaden i Washington menar att Sveriges förmåga att attrahera utländsk högkvalificerad arbetskraft med modesta lönekrav, exempelvis nytexaminerade, riskerar att minska om lönetröskeln för ett blåkort är högre i Sverige än i andra EU-länder. Ambassaden saknar en konsekvensanalys av detta. En högre lönetröskel i Sverige försvårar också för utländska studenter som studerat i Sverige att ansöka om blåkort här och ökar risken att de väljer ett annat land. Om den höga lönetröskeln behålls bör undantaget med lägre lönetröskel för nytexaminerade tillämpas.

Ansökningsförfarandet

Det är ur ambassadens synvinkel angeläget att de krav som ställs i ansökningsprocessen, exempelvis på personlig inställelse, vägs mot risken att den sökande inte fullföljer processen. Risken ökar om processen är tidskrävande, dyr och komplicerad.

Ambassaden i Washington har i andra sammanhang påpekat att Sverige får svårare att rekrytera studenter och forskare från USA till våra universitet, andra forskningsmiljöer och företag efter att Migrationsverket infört krav på personlig inställelse på ambassaden i Washington, D.C. för alla i USA som vill ansöka om uppehålls-

tillstånd i Sverige, oavsett vilken delstat personen är hemmahörande i. Migrationsverket kommer under sommaren 2023 att hantera detta genom fyra så kallade pop-up-stationer runt om i landet för kontroll av studenters pass, men detta torde inte vara en långsiktigt hållbar lösning.

Jämförelse med USA

När beslut fattas om regelverk som påverkar förmågan att attrahera talang och expertis från USA kan det vara av intresse att beakta skillnaderna mellan det amerikanska samhället och vårt eget. Den amerikanska arbetsmarknaden präglas av lätttrörlighet och förmåga att snabbt ställa om till förändrade förutsättningar. Ledtiderna vid nyanställning, omplacering och avsked är korta.

I USA är det arbetsgivaren som ansöker om arbetstillstånd för arbetstagarens räkning. Vidare är det vanligt att arbetstagare inte har något anställningskontrakt. De svenska och amerikanska systemen skiljer sig således åt på två viktiga punkter.

Att ett lands visumregler och ledtider för visum och uppehållstillstånd påverkar andra jämförbara länders möjligheter att locka till sig högutbildad expertis och arbetskraft är tydligt om man ser till förhållandet mellan USA och Kanada. I takt med att USA:s invandringspolitik har förändrats och andelen beviljade arbetstillstånd har sjunkit i förhållande till hur många som söker så har grannlandet Kanada attraherat allt fler USA-utbildade akademiker inom det eftertraktade STEM-segmentet (naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik).

Problemet med kompetensbrist är högt på agendan i USA och insatser för att främja kompetensattraktion diskuteras ivrigt.¹ President Biden har uppmanat den amerikanska kongressen att se över lagstiftningen för att underlätta talangrekrytering. I brist på gehör från lagstiftaren utfärdade presidenten i januari 2022 en exekutivorder om förenklade procedurer i ansöknings- och beviljandeprocesser för högutbildade STEM-akademiker.²

Amerikanska universitet och högteknologiska företag verkar för att USA ska öka möjligheterna för myndigheterna att särskilja specialistkompetens och ge denna typ av ansökningsprofil särskild prioritet när ansökningar om arbetstillstånd behandlas. Ambassaden i Washington anser att Sverige på likande sätt bör prioritera att korta ledtiderna för blåkort liksom för andra tillstånd för högutbildad arbetskraft, samt underlätta ansökningsprocessen, exempelvis genom att tillåta undantag från reglerna om personlig inställelse på svensk ambassad. Sverige bör även överväga att liksom Tyskland bevilja visumfrihet i 90 dagar efter inlämnad ansökan om blåkort.

---

¹ <https://foreignpolicy.com/2022/07/16/immigration-us-technology-companies-work-visas-china-talent-competition-universities/>

² <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/01/21/fact-sheet-biden-harris-administration-actions-to-attract-stem-talent-and-strengthen-our-economy-and-competitiveness/>